
KİTAP İNCELEMELERİ

Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenek

Yazar: Çok Yazarlı

Editörler: Doç. Dr. Macit Ayhan Melekoğlu ve Prof. Dr. Uğur Sak

Basım Bilgileri: 2017, Pegem Akademi

İnceleyen: M. Bahadır Ayas¹

Milli Eğitim Bakanlığı, 2014 yılından itibaren zihin, işitme ve görme engelliler öğretmenliği gibi tüm alan öğretmenlerini “Özel eğitim öğretmeni” olarak atamaya başlamıştır. Bu değişiklik özel eğitim öğretmenlerinin tüm engel guruplarına yeterli hizmeti verebilecek donanımda yetiştirilmesini bir zorunluluk haline getirmiştir. “Özel Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenekliler” kitabı, bu değişikliğin bir sonucu olarak iki farklı gereksinim gurubuna ait temel bilgileri içermektedir. İki farklı engel gurubunun birlikte ele alındığı Türkçe yayınlanmış bu ilk kitapta, özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin ve özel yetenekli bireylerin özelliklerine ek olarak özel öğrenme güçlüğü olan özel yetenekli bireylere de değinilmektedir.

Kitapta yer alan 13 bölüme bakıldığında, bu bölümlerin kavramsal olarak özel öğrenme güçlüğü ve özel yetenekliler olmak üzere iki kısımdan ve bunlara ek olarak özel öğrenme güçlüğü olan özel yetenekliler bölümünden oluştuğu görülmektedir. Her bir alt kısımda ise tanımlara, özellikler ve tanılamaya ve eğitsel müdahalelere değinilmiştir. Özel öğrenme güçlüğü ile ilgili ilk 6 bölümün birincisinde, özel öğrenme güçlüğü'nün tanımına, tarihesine değinilerek yaygınlığından ve sınıflandırılmasından bahsedilmiş, Türkiye'deki ve dünyadaki son durum özetlenmiştir. İkinci bölümde özel öğrenme güçlüğü'nün nedenleri ve erken belirtileri özel öğrenme güçlüğü olan bireylerin genel ve akademik özellikleri ile birlikte verilmiştir. Üçüncü bölümde özel öğrenme güçlüğü'nün tanınması hakkında bilgiler verildikten sonra dördüncü bölümde özel öğrenme güçlüğü olan bireylere yönelik akademik destekler okuma, yazma ve matematik alt başlıkları ile verilmiştir. Beşinci bölümde özel öğrenme güçlüğü olan bireylere sunulacak sosyal, duygusal ve davranışsal destekler farklı gelişim dönemlerine göre (okul öncesi, ergenlik, gençlik) incelenmiş ve sosyal-duygusal gelişimi etkileyen aile ve okul gibi çevresel unsurlara değinilmiştir. Son olarak dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu konusu, müdahale stratejileri ve Türkiye'deki mevcut durum ve aile sorumlulukları bağlamında tartışılmıştır.

Kitabın ikinci alt kısmı olarak değerlendirilen özel yeteneklilerle ilgili bölümlere özel yetenek tanımları ve kuramları ve özel yetenek sınıflamasının açıklandığı yedinci bölüm ile geçiş yapılmaktadır. Sekizinci bölümde özel yetenekli bireylerin özellikleri bilişsel ve sosyal-duygusal özellikleri alt başlıklarında incelenerek özel yeteneklilerin tanılama yöntemleri ve

¹ Araş. Gör., Anadolu Üniversitesi, Türkiye; mbayas@anadolu.edu.tr

bu süreçte dikkat edilmesi gereken noktalar açıklanmıştır. Dokuzuncu bölümde özel yeteneklilerin eğitim stratejileri gruplama, zenginleştirme ve hızlandırma alt başlıklarında verilmiş ve her bir strateji etkililikleri ve uygulamalarda dikkat edilmesi gereken noktalar ile birlikte verilmiştir. Onuncu bölümde özel yeteneklilerin eğitimlerinde farklılaştırılmış öğretim programlarının gerekliliği tartışılarak, öğretimi farklılaştırmasının boyutlarına değinilmiştir. On birinci bölümde özel yetenekli bireylerin sosyal, duygusal ve akademik gelişimleri üstün zeka etiketinin etkileri ve çevresel faktörler bağlamında incelenerek, özel yetenekliler ile ilgili sıklıkla dile getirilen mükemmeliyetçilik, depresyon ve çoklu potansiyel gibi 10 önemli kavram açıklanmıştır. On ikinci bölümde ise Türkiye’de özel yeteneklilerin eğitimlerinde farklı uygulamalar, tanılama ve eğitim stratejilerini de kapsayacak şekilde verilmiştir.

Kitabın ilk 12 bölümünde özel öğrenme güçlüğü olan bireyler ve özel yetenekli bireylerin özellikleri ve eğitimleri hakkında bilgiler verilmiş olup on üçüncü bölümde her iki gereksinim gurubun özelliğini taşıyan özel öğrenme güçlüğü olan özel yetenekli bireyler hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde iki kere farklı bireylerin genel özellikleri, tanılama süreçleri ve eğitsel müdahale stratejileri üzerinde durulmuştur. Her ne kadar iki kere farklı bireyler hakkında bir bölüm varmış gibi görünse de on birinci ve altıncı bölümlerinde iki kere farklı öğrencilerle yakından ilgili bölümler olduğu söylenebilir.

Özel öğrenme güçlüğü ve özel yetenekliler hakkında oluşturulan içerik okuyucu dostu bir şekilde sunulmuştur. Örneğin içindekiler bölümünde 13 bölümün alt başlıklarının tamamına yer verilmiştir. Bu alt başlıklar içindekiler listesi olmaktan ziyade konu dizini şeklinde kullanılacak şekilde detaylı bir şekilde verilmiştir. Her bölümün girişinde anahtar kavramlar, bölümün amaçları ve içerik listesinin verilmiş olması sistematik kullanımı kolaylaştırarak öğretim materyali olarak kullanımını kolaylaştırmaktadır. Metin içerisinde yazarlar tarafından önemli görülen noktalar “Dikkat” ve “Düşün, Tartış” bölümlerine ve her bölümün sonuna eklenen “Önemli Noktalar” başlığı altında yeniden vurgulanmıştır. Detaylı bilgi için konu ile ilgili başat yayınlar ise “Kaynağa Git” kısımlarında verilmiştir. Ayrıca her bölümün “Giriş” kısmına ek olarak bölüm sonlarına “Bölüm Özeti” eklenmiştir. Bu bakımdan lisans ders kitabı olarak tasarlanan içeriğin uygun fiziksel tasarımla öğrenci ve öğretim üyesinin kullanımını kolaylaştırdığı düşünülebilir.

Bu kitabın sadece özel eğitim lisans programı öğrencilerine yönelik olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Daha önceden de belirtildiği gibi MEB bünyesinde hizmet veren özel eğitim öğretmenleri tüm gereksinim guruplarına yönelik hizmet vermelerine rağmen sadece bir engel gurubuna yönelik eğitim aldıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda kitabı diğer özel eğitim kitaplarından ayıran disiplinler arası yaklaşım, saha da çalışan özel yetenekliler ve zihinsel engelliler öğretmenlerinin yararlanabileceği temel kaynaklardan birisi haline getirmektedir. Ayrıca özel alt sınıflar ile birlikte özel yetenekli öğrencilere yönelik destek eğitim hizmetlerinin yaygınlaşmasından dolayı kitabın tüm öğretmenler ve özellikle rehberlik servisleri için yararlı olacağı düşünülebilir.